

Naar internationale maatstaven is Omtzigtgate niet spannend genoeg

Posted on 8 mei 2021 by Felix van Litsenburg

In Europa blijven drie politieke schandalen dooretteren: Greensill, Wirecard, en onze eigen toelagenaffaire. Na 'functie elders' kreeg de Nederlandse crisis wel aandacht in de buitenlandse pers, maar nu het kabinet zelfs in strijd met de grondwet zou hebben gehandeld blijft het stil in het buitenland.

De dwalingen van het Nederlandse kabinet zijn in het buitenland moeilijk te begrijpen. Des te meer omdat er, in tegenstelling tot Greensill en Wirecard, geen prijskaartje aan vast kan worden geknoopt.

Vergeleken met andere schandalen in Europa, zoals Greensill en Wirecard, blijft de nasleep van de toelagenaffaire relatief onbelicht in het buitenland. Het meest recent kwam 'functie elders' breed aan bod [in de buitenlandse pers](#). Dit is inmiddels bijna een maand geleden. Buitenlanders hadden er toen [al moeite mee](#) de affaire te duiden. Vaak kwam de conclusie er op neer: Mark Rutte heeft gelogen. Een politicus die liegt? Je kan het je nauwelijks voorstellen!

Op de teentjes getrapt

Nu het er op lijkt dat het kabinet nog een stapje verder is gegaan en mogelijk [in strijd met de grondwet](#) heeft gehandeld, blijft de buitenlandse pers stil. Eigenlijk alleen Thomas Kirchner van de Süddeutsche Zeitung besteedde er [aandacht aan op Twitter](#). Hij is nog het meest kritisch over de Nederlandse pers, die Rutte niet genoeg het vuur aan de schenen zou heben gelegd.

Volgens de Nederlandse journalisten [Juurd Eijsvogel](#) en [Bert Wagendorp](#) overdrijft Kirchner. Hij zou niet een onafhankelijk, afstandelijk perspectief leveren, maar juist inspelen op Nederlandse onzekerheid over het eigen inschattingsvermogen.

Wat betekent het, dat alleen Kirchner zich over de kwestie buigt? Is hij de enige buitenlander met genoeg kennis van zaken, om ons echt te vertellen waar het op staat? Of betekent het gebrek aan buitenlandse interesse dat het allemaal wel meevalt?

Een pakkende naam

Zonder een pakkende naam is een schandaal niets waard. De bedrijven Wirecard en Greensill hebben in Duitsland en Engeland geleid tot vragen over het behoorlijk functioneren van de betreffende overheden. In Duitsland leek het dat politici en bestuurders het frauderende Wirecard niet alleen de hand boven het hoofd hielden, maar zelfs kritische journalisten lieten vervolgen. Zelfs Merkel [verdedigde haar betrokkenheid](#). In Engeland schijnt oud-premier David Cameron op een onbehoorlijke manier te hebben gelobbyd voor het eveneens frauderende Greensill. Wirecard en Greensill: namen die je bijblijven.

Ondertussen hebben we nog steeds geen goede naam voor de nasleep van de Toeslagenaffaire die politiek Nederland in de ban houdt. Het aftreden van Rutte III bezwoer de Toeslagenaffaire, totdat het een staartje kreeg in de vorm van 'functie elders'. Dit staartje ontwikkelde zich langzaam tot een heuse wurgslang.

Net toen Rutte 'functie elders' leek te hebben doorstaan, kwam de volgende openbaring. Uit de gelekte notulen bleek dat het kabinet een en ander had achtergehouden, mogelijk in strijd met de grondwet. Notulengate? Of misschien de sensibiliseringskwestie? Of moeten we uiteindelijk man en paard noemen en het

Omtzigtgate noemen?

Zonder een pakkende naam (die voor buitenlanders uit te spreken is, dus Omtzigtgate valt toch ook af) zullen deze verwickelingen weinig stof doen opwaaien in het buitenland.

Zonder geld moeilijk te doorgronden

Misschien wijst het op een misantropisch mensbeeld, maar hebberigheid begrijpen we allemaal wel. Als David Cameron bijbeunt door te lobbyen voor Greensill, of als [een Duitse bestuurder](#) aandelen had in een bedrijf dat hij niet goed genoeg onderzocht, dan keuren we het af – maar begrijpen we het ook.

Vergelijk dit met de toeslagenaffaire, Omtzigtgate, of hoe je het ook wilt noemen. Het sluipt, het kruipt maar door – maar de beweegredenen zijn complex. Wat betekent, bijvoorbeeld, het ‘sensibiliseren’ van Omtzigt? Zouden Hoekstra en De Jonge echt druk hebben gezet op Omtzigt, of gewoon hun kant van het verhaal hebben uitgelegd? Als Hoekstra plots een miljoen op zijn bankrekening had gezien, of aandelen in KLM bleek te hebben, dan was het meteen duidelijk geweest!

Het helpt ook om een nummer op een schandaal te kunnen zetten. Op de Toeslagenaffaire konden we een nummer zetten, op de vertrouwenskwestie die ze heeft veroorzaakt niet. Hierdoor ontbreekt een ijkpunt om de affaire te kunnen plaatsen. Zonder naam en zonder bedrag is ‘Omtzigtgate’ nog niet klaar voor de export.

Het raakt bijna niemand in het buitenland

Met uitzondering van de gedupeerden van de Toeslagenaffaire met een dubbel paspoort, blijft de impact van Omtzigtgate beperkt tot Nederland. Er is dan ook minder reden voor de buitenlandse pers om erover te rapporteren, als het toch vaag blijft wat er nou verkeerd is gegaan, en om wat voor bedrag het nou gaat. Dat is met Wirecard en Greensill toch wel anders.

De ondergang van Greensill is een wereldwijd fenomeen. Afrikaanse mijnwerkers, [Duitse burgemeesters](#), Japanse verzekeringsmaatschappijen en Australische bataatboeren zijn er allemaal bij betrokken, naast uiteraard Britse ministers en (oud)-premiers.

De fraude bij Wirecard is eveneens de wereld rondgegaan, met onderzoeken door de Amerikaanse toezichthouders, investeringen van het Japanse Softbank, en een bedrijfsleider die naar verluidt in Rusland is ondergedoken.

Een spiegel voorhouden

Kortom, 'Omtzigtgate' is gewoon nog niet spannend genoeg voor het buitenland. Het is een naamloze affaire waar geen grote geldbedragen mee zijn gemoeid, en geen buitenlandse belangen worden geschaad. Daar komt bij dat de Nederlandse media *zelf* niet roepen om het aftreden van Rutte.

Het zal echter niet de eerste keer zijn dat de buitenlandse pers Nederlandse politici bijstuurt. Laten we niet vergeten hoe [onze politici zich vorig jaar aanpasten](#) toen er kritiek kwam op de houding tegenover het Europese Corona-herstelfonds.